

PAC 1: ESTRUCTURA I POSSIBILITATS D'ACCIÓ: EL CAS DE LA FAVELA

A l'hora d'establir una anàlisi del cas de les faveles segons les teories estudiades, podem remarcar que la meua inclinació és una barreja del que representen l'enfocament Macro i Micro, ja que els dos tenen el seu sentit d'esser i són aplicables al cas sense que siguin excloents l'un de l'altre.

Pel que fa a **Durkheim**, direm que el seu enfocament és Macrosociològic, ja que és la societat, amb mesures de coerció la que imposa als individus el que han de sentir, pensar i les formes d'actuar (ell en diu **fet social**). Llavors així, podríem dir que la seva visió de l'estructura social és organicista, ja que la veu com una totalitat externa a l'individu, on aquest hi té poca importància, pel que podem dir que la seva concepció de la **desviació social** és classista, ja que tant per a ell, com per Ross, aquest terme fa referència a una conducta criminal que atenta contra la col·lectivitat. Aquests fets, es veuen reflectits en les faveles, on el barri exerceix una influència molt forta damunt els seus habitants, esdevenint que la delinqüència és una sortida professional derivada de la necessitat de supervivència dels seus membres davant un canvi econòmic i social important, que dificulta el fet de cobrir les necessitats bàsiques i facilita la concentració d'aquells amb manco poder adquisitiu a zones determinades, creant així, nuclis urbans amb diferències importants. Son dos estils de vida molt diferents, ho observem amb l'entrevista a Marcola, quan observem que les idees que envolten a la mort, no tenen la mateixa significació ni representació per un habitant de les faveles que pels habitants d'afora. Per Marcola i els seus, la mort és una realitat diària a la que s'han adaptat i amb la que han après a conviure restant-li importància, aquest, manifesta que pels habitants de fora de les faveles, la possibilitat de morir-se és una realitat llunyana en el dia a dia, que causa un sentiment de por.

En canvi, pel que fa a Weber, té una teoria més subjectiva, ell pensa que la societat estudia els fenòmens socials per mitjà de l'anàlisi de l'acció individual, per tant, la identitat de la favela ve donada per la suma de les accions de cada individu. Parteix de la unitat per arribar al conjunt, la sola conducta d'un dels individus explicaria com és l'existència del conjunt. Per ell, la societat és una entitat viva, composta per la relació dels seus individus, que poden canviar o mantenir aquesta relació que és la base estructural de la societat. És l'individu qui forma la societat, és ell, el que realitza l'acció on el sentit subjectiu d'aquest subjecte està referit a la conducta d'altres subjectes, orientant-se per aquesta en el seu desenvolupament; això és el que anomena **acció social**. A la favela, l'acció social esdevindria del resultat de la diferència entre les sumes de conductes proactives cap l'erradicació de la marginalitat amb l'integració social dels seus membres, i les sumes d'actes delictius que duen a terme els habitants que la formen. Per tants, segons l'autor, la diferència entre les accions de cada un dels membres de la favela determinarà unes influències per donar identitat comunitària.

La diferència entre Durkheim i Weber és l'enfocament de la societat i l'individu, per això, en el cas de la favela hi podem trobar l'explicació des dels dos punts de vista, on es complementen i conviuen conjuntament. A l'exemple dels surfers, podem observar com el control social condiona la conducta de l'individu, on el fet de no seguir les normes establertes pel grup, que s'enten com a desviació social, és el que funciona entre ells, per tant el "millor" segons aquesta concepció és treballar al negoci de les drogues, el que els permetrà, segons la seva visió, un lloc d'autoritat i de poder. Exceptuant aquest grup, dedicar-se a les drogues és molt més a l'abast que dedicar-se al surf, ja que la majoria pensa que amb el surf, no cobriran les seves necessitats bàsiques amb la rapidesa que sí ho faran les drogues.

La favela té una gran influència damunt els seus habitants (Durkheim). Aquest autor dona la comprensió per explicar la dificultat que tenen els membres d'aquesta estructura social, on sortir de la marginació i accedir a noves possibilitats es difícil. La seva quotidianitat, està envoltada de droga, delinqüència i violència i això, té un gran poder social que dona lloc a molt poca flexibilitat ni llibertat de moviment per accedir a altres tipus de vida. Aquest fet, queda reflectit al vídeo de "surfing favela" i la seva cançó on expressen la dificultat i es revelen cantant "Yo no quiero ser marginal". **El control social** no dona possibilitat a un equilibri entre les dues polaritats de les accions, on tot és blanc o negre, i l'única possibilitat és estar a favor (pertanyer i estar amb ells) o estar contra ells, aquí, podríem fer referència a les teories de Parson i Merton de la desviació social, que evidenciarien millor aquest fet. Merton explica que és la resposta de determinats grups socials a la pressió dels mecanismes de control social i per què no, en aquest cas, s'entén com a positiva, com a un intent de sortir de la marginació i la desviació social.

Les teories d'aquests dos autors son un exemple de com l'individu influeix en la societat (Weber) i com a la vegada la societat influeix en l'individu (Durkheim).

NOTA: B

És important distingir la perspectiva macrosocial i la perspectiva microsocia a l'hora d'explicar la identitat social a la favela. La favela dins la perspectiva macrosocial, es percep com una desviació social, ja que als països desenvolupats que exerceixen un poder en la societat que governen, veuen com dins aquests territoris marginals, com son les faveles, (que podrien ser observats com a microsocietats) el control social no funciona. Quan la gent que viu a les faveles surt d'enllà (el seu entorn) i s'en va a fer feina als barris més adinerats, té una identitat social diferenciada de la seva identitat social dins la favela, ja que la seva relació amb els dos móns socials que l'envolten és diferent. La influència que rep d'aquests móns i el posterior procés de socialització, no és el mateix. Segons el rol i l'estatus social ocupat a un lloc i l'altre (favela-barris adinerats) la seva identitat serà diferent, poguent ésser una empleada del servei domèstic als barris adinerats i la mare d'un traficant a les faveles, el que implica uns comportaments diferents segons aquestes identitats.

Segons el concepte de desviació social, podríem dir que Marcola és un exemple representatiu del significat d'aquest. Observem que les seves conductes son contràries a les normes de la societat que domina fora de les faveles, mentre que si ho comparem, això no seria vàlid si és mirés com a membre de la favela, on es veuria un comportament normalitzat. Marcola sembla orgullós del que explica i exhibeix les seves idees com un signe d'identitat social i ho utilitza com a mesura de control social dins la microsocietat de la favela, on la les idees dominants son las que ell transmet a l'entrevista. Podem observar, que son aquells mateixos que, amb un intent de sortir de la violència, la mort, les drogues i els horrors que envolten el seu dia a dia, els que duen a terme les conductes de desviació social; El que dona una esperança, es que cada vegada son més els que s'apunten a aquesta desviació social amb el surf, transmetent com exemple d'identitat social del grup, un aspecte positiu (surfing favela). Pel que esperem que un dia arribarem a provocar canvis i la balança canviarà, essent aquests darrers, els que exerciran el control social.

Per concloure, podem dir que hi ha diverses teories que son aplicables a la realitat social de la favela, incloent-hi l'estructura social, el control social i la identitat social dels seus membres, que son molt diferents a la realitat social externa; El major inconvenient que ens trobem a l'hora del canvi, es el que diu Marcola a la entrevista, on planteja que aquests fets no tenen solució, ja que la droga i corrupció esdevenen fàcilment, amb una estructura, que defineix com empresarial, sòlida, estable i amb forts pilars, motivada i sostinguda per cobrir les necessitats d'oci i adictives d'una població enriquida que fomenta l'ús i tràfic de la droga i que percep la problemàtica de la favela com si fos aliena a ells, pel que no hi ha una vertadera intenció d'erradicar aquest fet. És un mercat que està amb creixement i per tant, es molt difícil que desaparegui. Això és una realitat cada dia més propera i factible per tots, i també és cert, que els canvis socials necessiten paciència i feina feta concienzudament, on de mica en mica, establirem unes bases solides perquè el canvi sigui possible. Confiam amb que poc a poc, hi hagi cada vegada més gent que cerqui la pertinença a la societat des de conductes positives.